

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAŌS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 30 lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială.

Partea oficială.

Pastorală pentru ss. Paști ale anului 1923.

Venerați Frați și Prea Iubiți Fii!

Creștinul cu sufletul curat azi cu adevărat este fericit, căci el vede pe Domnul.

Cu tot focul inimei sale, pline de dragostea lui Dumnezeu, el vestește cu glas de biruință: „*Hristos a înviat*“. Genunchii sufletului său se pleacă cu zmerenie și se închină Celuia ce, prin lumina credinții i-s'a arătat lui și-i zice cu buze fericite: „*Domnul meu și Dumnezeul meu!*“

După măsura curățeniei sufletului, lăcuiește întru el fericirea vederii lui Hristos Iisus, înviat din morți, căci după măsura acestei curățenii lăcuiește întru el și dragostea lui Dumnezeu. Doar' Domnul a zis: „*Cel ce mă iubește, iubi-se-va de Tatăl meu: și eu voi iubi pe el, și mă voi arăta lui*“.¹⁾

Așa se arată azi fiecărui suflet curat și iubitor de Dumnezeu, pentru cuvântul care ni-l'a grăit nouă, prin sfânta Evanghelia sa.

Sfânta Maică Biserică ne-a rânduit anume postul mare, pentru curățirea sufletului nostru, pentruca astfel să putem vedea pe Domnul Iisus, în ziua Învierii sale, cu ochii limpezi ai inimei creștinești.

Luminează lumina credinții în sufletele voastre? Arde focul dragostei dumnezeiești în sufletele voastre? Vedeți voi pe Domnul înviat din morți? El a înviat. Toată creștinătatea cântă cântarea de biruință: „*Hristos a înviat!*“ Cu toții răspundem: „*Adevărat că a înviat!*“ Și cu adevărat a înviat. I-l vedeți voi? Vi-s'a arătat vouă?

Dacă sufletul vostru este curat, dacă inima voastră arde de dragostea lui Dumnezeu, voi sunteți fericiti, căci voi vedeți pe Dumnezeu. Domnul înviat din morți vi-s'a arătat vouă și se plinește cuvântul Domnului întru voi: „*Cu adevărat fericiti cei ce n'au văzut și au crezut*“.

Vă fericește Domnul mai presus decât pe apostolul său Toma, carele pentru a fi credincios a băgat degetul său în rana cuielor și a așezat mâna sa în coasta deschisă, a Domnului din dragoste pentru voi.

Dar adevărați fericiti voi cari n'ați văzut și ați crezut, zice Domnul.

Și dacă nu este mângăiere în toată inima, și dacă fericirea nu lăcuiește în tot sufletul, pricina este păcatul și fărădelegea, carea întunecă acel suflet și-l stăpânește întru chinul său.

Este mare și înfricoșat acest întu-

¹⁾ Io. XIV. 21.

neric, este amară această stăpânire a păcatului.

Mântuitorul Iisus, cu moartea sa înfricoșată de pe sfântul lemn al Crucii această stăpânire a păcatului o-a înfrânt, și prin marită Invierea sa, cea de a treia zi, viața a dăruit și celor din morminte. A trezit morții din morminte, a trezit sufletele din moartea păcatului.

Tuturor vieată ne-a dăruit. Vieată din prisosință. Tuturor celor ce cu credință î-L primesc pe El. El se arată lor.

Lumea cu fiii veacului acestuia, stăpâniți de păcate și fărădelegi, nu pot să-L vadă pe El, precum Domnul a spus: „Lumea nu mă va mai vedea, iară voi mă veți vedea: că eu sunt viu și voi veți fi viu“.¹⁾

Toți cei ce trăiesc prin credința neprihănită întru Hristos, toți cei împăcați cu Dumnezeu și cu oamenii prin Darul lui preasfânt, toți î-L vad pe El. Tuturora li-s'a arătat Domnul.

Fericiți cei curăți cu inima căci ei văd pe Domnul.

Dar Hristos Iisus Domnul nostru a murit pentru toți.

Această fericire este hărăzită tuturor; „Că pentru aceasta Hristos a și murit și s'a sculat și a înviat, ca să stăpânească și pe cei vii și pe cei morți“.²⁾ Stăpânirea Domnului este stăpânirea vieții. Împărăția Lui este împărăția vieții de veci.

Pentru a intra întru această împărăție, avem să ne lăpădam de păcat, să ne curățim sufletele și așa să intrăm întru bucuria Domnului nostru, întru fericirea vederii Lui.

Fără de această curățire a sufletului nu putem să împărtășim bucuria și fericirea praznicului Invierii. Noi înșine trebuie să înviem la nouă vieată.

Priviți fețele fericite ale pruncilor voștri cari i-ați gătit de sărbătoare, vedeți reoglindindu-se, din ochii lor nevinovați, pacea dumnezeirii. Ei sunt curăți cu sufletul. *Unora ea acestora*

este împărăția lui Dumnezeu, zice Domnul. Dacă nu veți deveni ca unul dintre acești mici, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu.

Cu adevărat vieată nouă trebuie să străbată în tot sufletul. Pașii oamenilor s'au îndreptat spre nedreptate și cuvântul lor spre minciună. Cărarile lor nu sunt ale păcii.

„Pentru aceea s'a depărtat judecata dela ei, și nu-i va apuca pe ei dreptatea; când așteaptă ei lumină, s'a făcut lor întunec, așteptând strălucire în ceață au umblat“.³⁾

Așa orbecăm întru întunecimea răutății sufletului nostru. O lăcomie sălbatică în sufletele lipsite de dragoste frățească și ura s'a înstăpânit în sufletele oamenilor.

Adânc s'a cufundat fiecare în grijile acestei vieți trecătoare și a uitat pe Dumnezeul său, izvorul vieții de veci. Ne-am înmormântat de vii în cele pământești, încât suntem în primejdie de a ne pierde pe veci sufletul în chinul grijilor trecătoare. Brațul Domnului nu s'a scurtat ca să nu poată a ne mântui „căci păcatele voastre fac osobire între voi și între Dumnezeu“. Căci zice Scriptura: „Măinile voastre sunt spurcate cu sânge, și degetele voastre cu păcate, și buzele voastre au grăit fărădelege și limba voastră cugetă strâmbătate“.⁴⁾

Iată de unde nefericirea noastră: „oamenii zămislesc durere, și nasc fărădelege“.⁵⁾

Aceste despărțiri trebuie ridicate dintre noi și dintre Dumnezeul nostru. Păcatul trebuie scos din suflete. Să între iarăși lumina darului lui Dumnezeu în inimile noastre.

Pentru aceasta veniți azi cu toții la Domnul înviat din morți, că el vă va ușora pe voi. Aproiați-Vă de El și-l priviți așa cum S'a arătat sfinților săi Apostoli în ziua învierii Sale și ascultați cuvintele dumnezeiești, ce le-a

¹⁾ Io. XIV. 19.

²⁾ Rom. XIV. 9.

³⁾ Is. 59, 9.

⁴⁾ Is. 59, 2, 3.

⁵⁾ Is. 59, 4.

îndreptat lor, la cea dintâie arătare, așa precum ne spun sfintele Scripturi. „Fiind seară în ziua aceea, în ziua cea dintâi a săptămânii și ușile fiind încuiate unde erau ucenicii adunați pentru frica jidovilor, venit-a Iisus și a stătut în mijloc și a zis lor: „Pace vouă“. Și aceasta zicând le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci ucenicii s'au bucurat văzând pe Domnul.“

„Și le-a zis lor Iisus iară: Pace vouă, precum m'a trimis pe mine Tatăl și eu Vă trimit pe voi. Și aceasta zicând a suflat și a zis lor: Luați Spirit Sfânt. Căroră veți ierta păcatele se vor ierta lor, și căroră le veți ține vor fi ținute“.⁷⁾

Așa stă azi înaintea noastră Domnul Isus, dăruindu-ne pacea Sa, pe care lumea nu poate să ne-o dea. Priviți prețul rescumpărării, și izvorul păcii sufletelor noastre, priviți mâinile și coasta Sa.

Adăpați-Vă la acest izvor și primiți, cu aceasta pace, toată fericirea Ceriului.

Primiți deslegarea lui dumnezeiască din legăturile morții păcatului, prin deslegarea aceloră, căroră, în ziua luminată a Învierii, li-s'au îndreptat cuvintele: „Căroră veți ierta păcatele se vor ierta lor“.

Numai astfel intră în suflete pacea Domnului Iisus. Numai astfel putem înviea din morți.

Sufletele să se ridice dară spre Ceriu și pacea dumnezeiască să se pogoare asupra noastră, ca fiii aceluiaș Părinte ceresc să se regăsească și fericirea dragostei frățești să încălzească iarăși zilele vieții noastre. Numai așa va sălășlui dragostea lui Dumnezeu în tot sufletul și El ni-se va arăta nouă.

Pașii vieții noastre să se îndrepte din nou spre cărarea călcată de Părinții noștri: cărarea împlinirii poruncilor lui Dumnezeu.

Sufletul nostru să se întoarcă iarăși cu dragoste spre biserica sufletului lor și legăturile sfinte ale dragostei să strângă tot mai mult turmă cuvântătoare și aleasă alui Hristos și pe păstorii așezați de Domnul pentru grijă ei.

Imbrăcați cu toții haina neprihanită a dragostei creștinești și așa stați azi în fața Domnului vostru înviat din morți.

Așa î-L veți vedea pe El. El se va arăta vouă, căci El este viu și sufletul vostru va fi viu.

Bucuria sfântă și fericitoare a praznicului Învierii Domnului, care cuprinde sufletul creștinătății întregi, va străbate inimile voastre, veți fi fiii împărăției Lui. Veți avea pacea lui stântă.

Lăpădați-Vă dară de toată nedreptatea, curățiți-vă de toată fărădelegea, apropiați-Vă de Dumnezeu vostru și se va apropia de voi.

„Deșteaptă-te, cel ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos“.⁸⁾ Să ne deșteptăm cu toții după cuvântul Apostolului

Cu lumina credinții aprinsă în suflet, să preamărim pe Hristos Mântuitorul nostru, înviat din morți. Să-I preamărim cu vieța noastră nouă la care am înviat.

„Ziua Învierii să ne luminăm, popoare!“

„Hristos a înviat!“

„Darul Domnului nostru Iisus Hristos cu voi.“

„Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Iisus. Amin“.⁹⁾

Dat în Gherla, la reședința noastră episcopescă în Dumineca Floriilor 1923.

⁷⁾ Io. XX. 19-23.

⁸⁾ Ephes, V. 14.

⁹⁾ I. Cor. XVI. 23.

Serbarea pomilor.

Dela lichidatura Directoratului General din Cluj al Ministerului Instrucțiunii s'a primit adresa Nr. 1000—1923 VI. împreună cu deciziunea Nr. 249/1902 — cari aici urmează și cari spre știre și acomodare se publică tuturor direcțiilor școlare de sub iurisdicțiunea acestui Ordinariat.

Ordin Circular.

Privitor la serbarea sădirea pomilor cu elevii școalelor rurale din Transilvania Bănat etc.

„In o mare parte din ținuturile românești, cultura pomilor atât de plăcută și de veritabilă abia este cunoscută de poporul nostru țaran, în lipsa de îndrumare din partea școalelor noastre.

Cultura pomilor ne deșteaptă nu numai dragostea către natură, care singur este un moment educativ însemnat, dar în ținuturile climaterice cu o cultură întinsă a pomilor, este și un izvor bun de venit obținut cu un minim capital în bani și muncă.

Deci ca școalele noastre primare să dea o îndrumare sănătoasă și practică în acest ram al agriculturii, dispunem *sădirea de pomii cu elevii claselor inferioare ale școalelor primare rurale și a celor din centre de plasă ori orașele de provincie unde aceasta este posibilă pe un teren liber pentru aceasta.*

Sădirea pomilor se va face după prescripțiile deciziunii Ministerului de Instrucție: Nr. 249/1902, pe care vă o trimitem în copie pentru orientare și conformare.

Timpul sădirii este fixat în una din cele trei Joi din luna Martie înainte de Dumineca Florilor, ca timp potrivit în acest scop.

Revizoratele școlare vor împărtăși acest ordin și decizie ministerială tuturor școalelor primare indicate mai sus, obligând învățătorii a *pregăti de cu vreme această zi a pomilor*, și a o ținea cu fiecare școală. Pomii nobili și potriviți fiecărei regiuni se vor achizi-

ționa de pe la școalele de pomicultură, grădini școlare etc.

Despre ținerea zilei și a rezultatului serbării se va raporta de fiecare școală revizoratului școlar până la 15 Aprilie, iar revizoratul va comula aceste rapoarte până la 15 Mai, și înainta Directoratului Gen. ori Ministerului Instrucțiunii publice.

Stăruim din toată inima ca *sădirea pomilor* să devină o zi plăcută și utilă pentru creșterea pomilor chiar în folosul poporului nostru iubitor de muncă și progres”.

Deciziunea Nr. 249/1902.

„Noi, Ministru Secretar de Stat dela Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice decidem:

Art. 1. Spre a desvolta și stimula în generațiunile tinere gustul și dragostea pentru sădirea pomilor, se instituie pentru școalele rurale serbarea: „Sădirea Pomilor”.

Art. 2. Elevii școalelor rurale sub conducerea învățătorului, vor serba în fiecare an „Sădirea Pomilor” într'una din cele trei Joi înainte de Florii, totdeauna în luna Martie a fiecărui an.

La serbare vor fi invitați și sătenii.

Art. 3. Serbarea va consta din a sădi atâți pomi câte grupe de câte 8 școlari se vor forma cu elevii din ultimele două clase. Dacă numărul elevilor din ambele aceste clase va fi mai mic decât 8 se va sădi numai un singur pom.

Art. 4. Sădirea se va face pe locurile libere, proprietatea comunei, pe soselele și pe locurile aparținând școalei ori bisericei.

Art. 5. Pomii destinați sădirii vor fi în vârstă de 4—5 ani, și vor avea trunchiul înalt de 2—3 metri, măsurat dela rădăcină și până unde începe coroana.

Art. 7. In dimineața zilei destinate pentru serbarea: „Sădirea Pomilor”, elevii școalei înșirați câte doi pe clasă, pleacă cântând spre locul ales pentru sădire. Elevii celor din urmă două clase

duc cu ei pomi, instrumente pentru săparea groapelor și facerea sădii, și parii necesari sprijinirii pomilor de sădit. Elevii celorlalte clase duc fiecare câte ceva: gunoi descompus (bălgar putred) și necesariile la împrejmuirea pomilor după sădire.

Art. 8. La locul de sădire, învățătorul strânge pe elevi în cerc și ține un cuvânt în mod rațional cum trebuie sădit orice pom, și de îngrijirile ce trebuiesc să i-se dea pentru ca munca a-nului să nu fie zădarnică.

Art. 9. După un repaus de un sfert de oră acordat elevilor, învățătorul măsoară și hotărăște prin țăruti, locul unde au să se facă gropile. Depărtarea între gropi va fi de cel puțin 6 m. socotindu-se pentru aceasta și mărimea la care ajung pomii de sădit.

Art. 10. Elevii din ultimele două clase împărțiți pe grupe de câte 8 înși încep facerea gropilor.

Fiecare groapă va fi pătrată și va avea 80 cm. în lărgime și totatăta adâncime.

Pământul scos din groape se va amesteca bine cu gunoiul adus, așa ca să vină o parte gunoi la trei părți pământ.

Art. 11. În mijlocul fiecărei groape se infixe câte un par, căutându-se pe cât e posibil, ca parii din mai multe groape să vină în linie dreaptă. În groapă se trage atâta pământ ca pomul așezat în ea să stea cu vre-o 10 cm. mai sus de cum a fost mai înainte în pământ.

Pomul așezat în groapă și lângă par e ținut de un elev al grupului din clasa cea mai superioară, iar ceilalți din grup, trag pământ prestre rădăcină până se umple groapa strângându-l în formă de căldare. În urmă se face pomului o împrejmuire. Elevii celorlalte clase, împărțiți tot pe grupe, cari au privit la săparea gropilor cântă tot timpul cât ține sădirea pomilor.

Art. 12. După două-trei săptămâni dela sădire, într'o Joi după prânz, în învățătorul va merge împreună cu elevii

să lege cu trei po-ni de parii, lângă care au fost sădiți.

Art. 13. Fiecare învățător va ținea socoteală de felul și numărul pomilor sădiți pe fiecare an, cum și grupele elevilor în seama cărora s-a dat spre îngrijire fiecare pom, după sădire.

Art. 14. Grupele de elevii din clasele inferioare primesc spre îngrijire câte unul din pomii sădiți în ziua serbării. Elevii claselor cari au făcut sădirea nu sunt scutiți de îngrijirea pomilor. Îngrijirea constă ca timp de 4 ani lunile Aprilie până la Septemvrie inclusiv să plivească buruienile și să sape pământul în jurul pomului odată pe fiecare lună, să-l ude în timp de secetă și să întrețină împrejmuirea în bună stare.

Neglijarea acestor lucrări trage după sine scăderea notei la purtare la elevii din întregul grup, sau la acei cari s'ar sustrage dela o asemenea îndatorire.

Art. 15. Pomii pentru sădire se vor lua din grădinile școlare, ori cele comunale.

Art. 16. La 1 Septemvrie al fiecărui an se va înainta Ministerului prin revizoratele școlare tablouri prin care să se arate în mod detaliat numărul pomilor sădiți la fiecare școală, felul lor, locurile unde au fost sădiți și numărul pomilor prinși aflați în ființă după sădirile din fiecare an.

Art. 17. Se instituie cinci premii bănești à 500 Lei, ce se vor da anual acelor dirigenți de școli cari se vor dovedi, că au sădit numărul cel mai mare de pomi și că la școală au pepiniera cea mai mare, mai bine îngrijită și mai bogată în pomi fructiferi altoiți.

Art. 18. Administrațiunile comunale sunt datoare a lua măsuri ca să nu se facă de oameni sau de animale stricăciuni pomilor sădiți și a proceda conform legii poliției rurale pentru delictele de asemenea natură."

Din șed. cons. 13 Martie 1923.

Serbarea arborilor și paserilor.

Spre știre și acomodare comunicăm aici ordinul circular Nr. 1000/1923 VI. al Lichidaturei Directoratului general de învățământ din Cluj:

Ordin Circular

Privitor la serbarea arborilor și a paserilor în toate școlile primare din Ardeal, Bănat, etc.

„Statele unite ale Americii pe terenul vieții practice sunt premergătoare altor state, deși cultura le-a trecut de pe vechiul continent în țara cea nouă.

Aceste state au primit multe forme noi de viață pe cari le împrumută acum vechiul continent dela cel nou, drept recompensă a aportului cultural împrumutat de americani dela noi.

Intru altele statele unite și pe terenul școlar cu o seamă de inovații, cari sunt adoptate și de pedagogia noastră. Serbarea arborilor și a paserilor care este subiectul acestui circular încă este de origină americană (Birds and arbors day). Sărbătoarea în care zi li se dechide copiilor de școală cu prilejul unei excursii o privire mai deosebită în viața arborilor și a paserilor indicându-le rostul acestora din punct de vedere economic etic și estetic. Sărbătoarea arborilor și a paserilor a fost primită de multe țări, fixându-i locul cuvenit în viața școlară, în anotimpul cel mai potrivit (primăvara) când natura este în plină dezvoltare.

Cum poporul nostru este un pasionat iubitor al naturii, supt toate aspectele ei, credem de potrivit a introduce aceasta sărbătoare, începând cu anul școlar curent în toate școlile primare de caracter urmând corpul didactic atât rural cât și urban să pregătească în cursul anului un program potrivit cu scopul cestei serbări.

Învățătorii vor arăta copiilor rostul economic important ce-l au paserile în gospodăria naturii și a omului. Paserile stăpesc miliardele de insecte și omizi stricătoare vegetațiunii. Curăța pomii de omizile cari distrug primăvara florile pomilor roditori etc.

Se va explica copiilor că paserile încă sunt niște ființe viețuitoare foarte simțitoare, cari trec prin aceleași suferințe și peripeții prin care oamenii. Că deci din acest punct de vedere este un mare păcat a le chinui și tiraniza prin spargerea cuiburilor, ori răpirea puilor dela paseri de cătră copii cari nu le pricep rostul.

Ce ar fi viața naturii dacă ne-ar lipsi concertele fermecătoare din lunci în timpul primăverii ori al verii. Armonia naturii se completează prin „paserile cântărețe“ armonie atât de necesară azi omenirii după un război lung, care a lipsit sufletul omului de multă armonie și liniște.

Deci supt acest raport privit rolul paserilor, ocrotirea lor se impune nu numai de către oameni mari, ci și de copii plăpânzi, cari urmează azi școlile primare, predispunându-le sufletul spre nobleță.

Se va accentua cu prilejul serbării decorul frumos al naturii ce-l formează arborii în totalitatea lor cari compun, pădurile noastre frumoase și cari codri sunt atât de fermecători cântați în poezia noastră populară.

Dar nu numai supt laturea frumuseței se va trage atenția copiilor la *crutărea* pădurilor ca și *supt cea a regulării climatei*, care are o importanță deosebită.

Este cunoscut de toți că ținuturile fără păduri sunt bănuite de furtuni. Iar terenul în lipsa vegetației (arborilor) se năruiește devenind locurile pustii și sterpe.

Serbarea arborilor și a paserilor se va ține în fiecare școală în luna Aprilie, Mai, într'o zi potrivită. Ar fi de dorit să se adopte ziua de 3/16 Mai, întrucât această zi nu cade pe Duminică ori sărbătoare. În această privință învățătorii vor avea latitudinea să adopte o zi potrivită.

1. În ziua serbărilor și a paserilor, un învățător va cuvânta elevilor despre rolul arborilor și a paserilor, arătându-le folosul și paguba ce urmează pe-

urma distrugerii lor de către oamenii neînțelegători.

2. Se vor declama poezii ocazionale cu subiecte în cari se premărește natura și se promovează cultul păsărilor.

3. Se vor cânta bucăți imnuri aduse naturii și păsărilor.

4. Elevii vor citi bucăți potrivite din literatura populară ori cărți de ceteră cu privire la viața păsărilor de ex. țara pomilor, etc.

5. Se vor îndemna elevii a cruța viața arborilor și a păsărilor prin exemple frumoase arătate de către scriitori cari au căutat viața naturii. Nu se va trece cu vederea nici rolul practic celor serbarea aceasta cu privire la dezvoltarea interesului copiilor pentru pomicultură; să se arate elevilor cum au se îngrijească pomii. De altfel aceasta se va preciza la serbarea. „Sădirea pomilor“ care se va face în luna Martie.

Revizoratele școlare vor supraveghea de aproape ținerea acestor serbări foarte potrivite pentru dezvoltarea sentimentului uman. Direcțiunile școlare

vor fi îndatorite a raporta despre ținerea serbării arborilor și a păsărilor, până în 1 Iunie a fiecărui an. Revizorii vor centraliza datele primite înaintând Ministerului un raport asupra acestor serbări, până la 1 Iulie a fiecărui an. Se va arăta serbările cele mai reușite.

Spre orientarea învățătorilor indicăm mai jos și o scurtă bibliografie a literaturii românești privitoare la aceste serbări:

1. Ornitologia de S. T. Marian. Legendele Păsărilor de S. F. Marian.

2. Povestiri din viața animalelor de N. Ervald.

3. Învățământul despre natură.

4. Serbarea arborilor și a păsărilor de V. Stanciu.

Se vor cauta din partea învățătorilor și alte publicații relative la aceasta literatură și se va utiliza cu folos.

Gherla, la 16 Martie 1923.

Nr. 1211.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.

Cateheze practice.

Ora I.

(Urmare).

Vedeți cum am făcut cruce din două linii. — Așa sămni de cruce își fac oamenii cu mâna, când își fac cruce. — Fac așa cum fac eu acum. (Arată cu mâna stângă, pe care o trage de pe frunte în linie dreaptă pe piept, apoi de pe umărul drept în linie dreaptă pe umărul stâng).

Ce făcea împăratul — când începea să se roage? Dar când sfârșia rugăciunea, la capătul rugăciunii? Cu ce ne începem noi rugăciunea — și cu ce o gătam? Sau: ce sămni ne facem noi la începutul și la capătul rugăciunii?

4. Sămniul facerii crucii și cuvintele. Așa-i că voi vă știți face cruce? Cine știe? Văd că mai toți știu, dar sunt și de aceia, cari nu știu, ori nu o știu face bine nici aceia, cari poate că socotesc că o știu face. — De aceea acumă vă voi învăța, cum trebuie să vă faceți bine și frumos — sfânta cruce. — Puneți-vă cu toții mâinile pe bancă!

Câte mâni aveți voi? Acum ridicați-vă sus mâna aceea, care este de cătră ușă (dacă de aceea parte este mâna dreaptă a copiilor). Așa-i că cu această mână mai bine puteți scrie, desămnă și face orice lucru — decât cu cealaltă? Aceasta o numim *mâna dreaptă*. — Acum luați-vă de pe bancă mâna dreaptă, și vă puneți pe bancă cealaltă mână! Aceasta este mâna *stângă*. Cu mâna aceea cu care scriem, desemnăm etc. cu aceea ne facem și cruce, adevă cu mâna dreaptă.

Câte mâni ai tu? Cum se numește una, cum cealaltă? Care este mâna ta cea dreaptă, care cea stângă? Cu care mână scrii? Ce felu de mână este aceasta? Cu care mână ne facem noi cruce?

Da, noi ne facem cruce cu mâna dreaptă. — Acum puneți-vă mâinile laolaltă așa că degetul dela fiecare mână să fie pe celalalt dela cealaltă mână, și apoi mâinile așa puse preste olaltă le ridicați puțin în sus, cătră ceriu, cătră bunul Dumnezeu. (Arată). Vedeți așa trebuie să vă țineți totdeauna mâinile, când vă rugați. — Acumă mâna stângă puneți-o frumos pe piept de olature, iar mâna dreaptă țineți-o înaintea pieptului, și

împreunați sau strângeți laolaltă cele trei degete dinainte dela mâna dreaptă, iară cele două de pe urmă le strângeți cătră palmă. (Arată cu mâna). — Așa. Acum ridicăți-vă mâna și o puneți întâi pe frunte, tocmai în mijlocul frunții, de acolo pe dinaintea feții o duceți drept și o puneți pe piept, apoi o duceți și o puneți pe umărul drept deasupra, în urma o duceți drept pe umărul stâng, — după aceea iară lăsam mâinile amândouă în jos. — (Catehetul arată cu mâna)... Așa se face bine și cum se cade crucea. — Să o mai facem odată! Incă odată!... Fă-o și tu... și tu...

Cum trebuie să ne punem mâinile când ne rugăm? Incătro trebuie să fie îndreptate degetele? Spre ce? Cătră cine? Cu care mână ne facem cruce? Mâna stângă unde ne-o punem? Cum? Ce facem cu cele trei degete dinainte dela mâna dreaptă? Dar celelalte două degete? Unde ne punem mai întâi mâna dreaptă? Apoi? Apoi? Apoi? După aceea ce facem cu mâinile?

Văd că aceasta o știți. — De acum înainte totdeauna să vă faceți așa crucea, să o faceți bine, frumos, să nu vă grăbiți nici-odată, să nu o faceți pe fugă — aruncându-vă mâna fără nici o rânduială.

Acuma să învățăm: *Ce zicem, când ne facem cruce?* Când ne facem cruce, zicem: *In numele Tatălui (I)... și al Fiului (II)... și al Spiritului Sfânt (III). Amin (III).* — (Să se zică de câteva ori!) Când ne punem mâna pe frunte, zicem: „In numele Tatălui”, când ne-o punem pe piept, zicem: „și al Fiului”, când ne punem mâna pe umărul drept, zicem: „și al Spiritului Sfânt”, iar când ne punem mâna pe umărul stâng, zicem: Amin. — Acum sculați-vă cu toții, și făcându-vă cruce — ziceți deodată cu mine: In numele Tatălui etc... Să ne mai facem odată cruce... Incă odată, incă odată...

Să provoace apoi catehetul pe fiecare copil — pe rând — să-și facă cruce: *să se uite bine la fiecare, cum o face; să deie bine pe prunci să-și împreune cum se cade cele trei degete, iar cele două să le strângă cătră palmă, să-și pună bine mâna pe frunte, pe piept etc.; să nu sufere ca pruncii să-și pună mâna numai pe o margine a umărului, de laturea pieptului, ci să o pună bine pe umăr deasupra, cum trebuie, să dedeie pe prunci să rostească bine, răspicat și limpede cuvintele: „In numele Tatălui” etc... tocmai atunci când se pune mâna pe frunte, „și al Fiului” tocmai când se pune pe piept etc... Cu un cuvânt preotul să învețe pe prunci a-și face crucea — corect, îndreptând eventualele greșeli — ce le-ar face pruncii.*

5. **Rugăciunea.** V'am spus că Domnul N. Is. Hr. pe copiii ce-i aduceau părinții la El — îi învăță să fie buni și să se roage frumos lui Dumnezeu. Așadar, copiii cei buni se roagă frumos lui Dumnezeu. Și voi trebuie să vă rugați frumos — Ați auzit, cât de frumos se rugă sfântul copil Ludovic în bisericuță... Ce făcea el când se rugă? El vorbea cu Dumnezeu. Ii mulțămia, că l'a primit de fiu al său, și-i făgăduia, că voește să fie creștin bun, evlavios, cu frica lui Dumnezeu. — El știă bine, că bunul Dumnezeu îl vede. De aceea îngenunchiă frumos, și își pune frumos mâinile laolaltă. Așa vorbea cu Dumnezeu. — Așadar rugăciunea este o vorbire a omului cu Dumnezeu, sau: *Când ne rugăm, atunci noi vorbim cu Dumnezeu.*

V'am mai spus apoi că înainte de rugăciune și după rugăciune ne facem sămnul crucii. Chiar azi voi ați învățat a face bine și frumos sămnul Crucii. — Ne mai facem apoi sămnul crucii și de altădată, când intrăm în biserică și când ieșim din biserică. — Câtă vreme stăm în biserică, ne facem cruce de mai multe ori, mai ales la Utrenie, la sfânta Litughie și la Vecernie — ne facem cruce decâteori preotul dă binecuvăre în forma crucii zicând: Pace tuturor! † ori când zice: Darul Domnului Nostru Isus Hristos... Și să fie îndurarea marelui Dumnezeu... apoi de câte ori zice preotul vre-o exclamațiune: Că ție se cuvine toată mărirea, onoarea și închinăciunea, Tatălui, și Fiului, și Spiritului Sfânt...; adecă de câteori auziți pe preot ori pe cantor — rostind numele Tatălui, și al Fiului, și al Spiritului Sfânt, de atâtea ori trebuie să vă faceți cruce în biserică, ori în alt loc.

(Va urma).

IN TIPOGRAFIA DIECEZANĂ

se efeituesc tot felul de imprimate, necesare cancelariilor. Cu plăcere luăm la tipar: Opuri, Broșuri, Bilanțe și Anunțuri funebrele, de logodnă și de cununie, Circulare, Invitări, etc. tot felul de lucrări ce se țin de arta tipografică.

IN LIBRĂRIA DIECEZANĂ

avem tot felul de cărți bisericesti și literare. In special atragem atențiunea preoții asupra **Evangheliei** ed. Il. Blaj, care se află compactată în piele veritabilă întreagă și cu ornament de aur, din timpurile de naintea războiului.

Se află **Evangelia**, Apostol și Mineiul Compactate în piele veritabilă.

Pentru partea neoficială răspunde: Iosif Sângeorgean